

وزارت علوم تحقیقات و فناوری
مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

خبرنامه

مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

مهرماه ۱۳۹۹

فهرست

- برگزاری اولین کنفرانس ملی علم، فناوری و پیچیدگی اقتصادی
- اولین کارگروه تخصصی آینده پژوهی در صنعت خودرو برگزار شد
- دومین کارگروه تخصصی آینده پژوهی در صنعت خودرو برگزار شد
- برگزاری اولین جلسه کارگروه تلفیق سیاست‌های کلی انرژی
- برگزاری پانزدهمین جلسه شورای راهبری بازنگری سیاست‌های کلی انرژی
- نشست مجازی بین‌المللی‌سازی مؤسسات پژوهشی در ایران: بررسی فرآیندها و چشم‌اندازها برگزار شد

نشانی ناشر: میدان ونک، خیابان ملاصدرا، خیابان

شیراز جنوبی، خیابان استاد قانع‌راد، شماره ۹

وبگاه: www.nrisp.ac.ir

تلفن: ۸۸۰۳۶۱۴۴

برگزاری اولین کنفرانس ملی علم، فناوری و پیچیدگی اقتصادی

اولین کنفرانس ملی علم، فناوری و پیچیدگی اقتصادی با سخنرانی دکتر سید سروش قاضی نوری، رئیس مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و رئیس کنفرانس ملی علم، فناوری و پیچیدگی اقتصادی، دکتر بهروز شاهمرادی، عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و دبیر علمی کنفرانس و دکتر فرشاد مؤمنی، عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی، روز سه‌شنبه ۲۲ مهرماه ۱۳۹۹، آغاز به کار کرد.

در ابتدا دکتر قاضی نوری، ضمن خوش آمدگویی به شرکت‌کنندگان مجازی این کنفرانس، از مشکلات اقتصادی مشترک کشورهای در حال توسعه گفت و تحقیق و توسعه، همکاری مستمر بین بنگاه‌های اقتصادی و نهادهای حوزه علم و فناوری و سرمایه‌گذاری افزایش قابلیت‌های استراتژیک در بنگاه‌های اقتصادی را راه حل این مشکلات دانست. وی همچنین افزود: رویکرد پیچیدگی اقتصادی، نگرش و ابزار لازم را در اختیار ما قرار می‌دهد و با استفاده از نقشه فضای محصول، به ترسیم مسیری جهت شکوفایی اقتصادی کشورها کمک می‌کند.

رئیس مرکز در پایان صحبت‌های خود تأکید کرد: کشور باید تلاش کند تا محصولاتی تولید کند که از پیچیدگی بالاتر برخوردار باشند، در راستای قابلیت‌های فعلی کشور باشند و بیشترین نقش را در تولید، در زنجیره ارزش به عهده داشته باشند. وی اظهار امیدواری کرد که این

کنفرانس شروع خوبی برای توجه بیشتر به این رویکرد و کمک به درمان مشکلات اقتصادی کشور باشد.

سپس دکتر شاهمرادی، بر اهمیت مبحث پیچیدگی اقتصادی در توسعه اقتصادی کشورها تأکید کرد و رویکرد پیچیدگی اقتصادی را مختص کشورهای توسعه نیافته دانست و گفت: ما آنقدر در اقتصاد ساده‌سازی کرده‌ایم که دیگر نمیتوانیم متغیرها و دلایل اصلی که در اقتصاد رخ می‌دهد را بررسی کنیم. وی با بیان اینکه رویکرد پیچیدگی اقتصادی، یکی از رویکردهای جدید در حوزه اقتصاد است که نزدیک به ۱۵ سال است با سردمداری دانشگاه هاروارد و ام‌آی‌تی در حوزه اقتصاد ورود پیدا کرده، افزود: ایران نیز به تبع سایر کشورها، ضمن ورود به این حوزه، مطالعات گسترده‌ای را در این زمینه شروع کرده است.

دبیر علمی کنفرانس، با بیان اینکه این روش برخلاف دیدگاهی است که می‌گوید این رویکرد به درد کشورهای توسعه نیافته نمی‌خورد، خاطرنشان کرد: اتفاقاً این رویکرد فقط مخصوص کشورهای توسعه نیافته است. چراکه کشورهای توسعه یافته که دارای پیچیدگی اقتصادی بالا هستند، نیازی به این رویکرد ندارند. بنابراین این ما هستیم که می‌توانیم با الگو قرار دادن کشورهایایی که قابلیت‌های آن‌ها به قابلیت‌های ما نزدیک است، چشم‌انداز و مسیری را برای خودمان متصور شویم.

وی افزود: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور از سال ۱۳۹۴ به صورت مرتب روی این رویکرد کار کرده است. ما وب‌سایتی را طراحی کرده بودیم که داده‌ها را به طور منظم در اختیار می‌گذارد تا پژوهش‌گران، دانشجویان و محققان علاقه‌مند به این حوزه بتوانند اطلاعات خود را به‌روزرسانی کنند. همچنین پیش از این کارگاه‌ها، همایش‌ها و سخنرانی‌هایی را برگزار کرده‌ایم و در حال حاضر نیز با کمک دانشگاه الزهراء در حال برگزاری کنفرانس ملی علم، فناوری و پیچیدگی اقتصادی هستیم. وی ادامه داد: قصد ما این است که این برنامه‌ها را ادامه دهیم و در سال‌های آتی این اقدامات را در سطح بین‌المللی برگزار خواهیم کرد و برنامه‌ریزی کرده‌ایم که بتوانیم انجمنی را با همین نام داشته باشیم و در آینده مجلاتی را در این زمینه ایجاد کنیم.

در ادامه دکتر مؤمنی، با اشاره به راه‌حل‌های رویکرد پیچیدگی اقتصادی برای حرکت به سمت توسعه پایدار، ارائه تحلیل‌های بخردانه از منشأ و دلایل اصلی آشفتگی و پیشنهاد تجویزهای راه‌گشا را راهی برای برون‌رفت از شرایط کنونی دانست و افزود: به نظر می‌رسد رویکرد پیچیدگی اقتصادی می‌تواند برای تحقق چنین هدفی مؤثر باشد.

وی با بیان اینکه در شرایط کنونی و از آغاز دهه ۹۰ در ایران شاهد هستیم که مسیری که برای حل مسائل و مشکلات کشور انتخاب شده، نوعی بی‌اعتنایی مطلق نسبت به ظرفیت‌های انسانی و مادی کشور است، مطرح کرد: دولت می‌تواند هم عامل توسعه باشد هم عامل انحطاط. زمانی می‌تواند عامل توسعه باشد که سبب رشد تولیدات شود و زمانی سبب انحطاط جامعه می‌شود که با سیاست‌های اتخاذ شده خود تولید مولد را متوقف کند. در حال حاضر وجه امیدبخش ترسیم وضعیت ایران این است که راه‌حل مشکلات در دستان علم و فناوری است و اگر بتوانیم زور علم را از رانت و ربا در کشور بیشتر کنیم، می‌توان از شرایط فعلی عبور کرد.

عضو هیأت علمی دانشگاه علامه، با اشاره به دیگر عوامل بحران‌های اقتصادی در ایران، از جمله سقوط وحشتناک عامل انسانی مولد در سهم اقتصاد، روند بسیار نامناسب افزایش وابستگی خلق هر واحد ارزش اقتصادی به خارج از کشور و رقابت نامناسب بانک‌های خصوصی و تاثیر آن در بروز مشکلات اقتصادی در کشور، راه نجات و برون‌رفت از شرایط فعلی کشور را افزایش نرخ بازدهی بخش مولد دانست.

در ادامه کنفرانس، پانل‌های تخصصی تأثیر سیاست‌گذاری کلان اقتصادی بر پیچیدگی اقتصادی (دبیر پانل: دکتر ابوالفضل شاه‌آبادی)، پیچیدگی علمی و جایگاه آن در روزآمدسازی نقشه جامع علمی کشور (دبیر پانل: دکتر ناصر باقری‌مقدم) و پانل اولویت‌گذاری صنعتی - فناورانه از نگاه پیچیدگی اقتصادی (دبیر پانل: دکتر بهروز شاهمرادی) برگزار شد.

در بخش پایانی دکتر مجید قاسمی، رئیس دانشگاه خاتم و مدیرعامل بانک پاسارگاد در خصوص پیچیدگی اقتصادی و توسعه ملی به سخنرانی پرداخت. دکتر قاسمی گفت: هر قدر امتیاز کشور در پیچیدگی اقتصادی بالاتر باشد جایگاه کشور در دنیا بالاتر خواهد بود. اقتصاد هویتی پویاست که پیوسته خود را برای رسیدن به تعادل تغییر می‌دهد و در بحث سیاست‌گذاری اقتصادی، باید به پیچیدگی اقتصادی توجه ویژه داشت.

اولین کارگروه تخصصی آینده‌پژوهی در صنعت خودرو برگزار شد

اولین جلسه کارگروه تخصصی آینده‌پژوهی در صنعت خودرو، با هدف غنی‌سازی محتوای اولین کنفرانس پیشرفت‌های اخیر و روندهای آینده در صنعت خودرو، با حضور دکتر امیرهوشنگ حیدری، مدیر گروه آینده‌پژوهی مرکز و دبیر کارگروه تخصصی آینده‌پژوهی در صنعت خودرو، دکتر ناصر باقری‌مقدم، عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و دبیر علمی کنفرانس، دکتر کاکایی، رئیس کنفرانس و نمایندگان از انجمن قطعه‌سازان، ایران خودرو، سایپا و مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، روز چهارشنبه ۹ مهرماه ۱۳۹۹، در سالن استاد قانع‌راد مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور برگزار شد.

در این نشست حاضرین دیدگاه‌های خود را در خصوص روند همکاری‌های بعدی اعلام و پیرامون پیشنهادهای ارائه شده به بحث و گفتگو پرداختند. در نهایت مقرر شد اعضاء در تعامل با هم، اهداف و روندهای اجرایی کارگروه را مشخص نمایند. گفتنی است کنفرانس "پیشرفت‌های اخیر و روندهای آینده در صنعت خودرو" ۲ و ۳

دی ماه ۱۳۹۹ برگزار خواهد شد.

دومین جلسه شورای سیاست‌گذاری کنفرانس ملی "علم، فناوری و پیچیدگی اقتصادی" برگزار شد

این نشست روز یکشنبه ۲ شهریور ماه ۱۳۹۹، با حضور دکتر سیدسروش قاضی‌نوری، رئیس مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، دکتر شاه‌آبادی، رئیس دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد دانشگاه الزهراء، دکتر قاسمی، رئیس مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی ایران، دکتر پریسا علیزاده، سرپرست معاونت پژوهش و فناوری مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و جمعی از اعضای هیأت علمی مرکز و صاحب‌نظران حوزه علم، فناوری و اقتصاد برگزار شد.

در این نشست، عناوین و سخنرانان پانل‌های تخصصی کنفرانس، مورد بررسی، بحث و تبادل نظر حاضران قرار گرفت. دکتر قاضی‌نوری، برگزاری پیش پانل‌های تخصصی، قبل از روز کنفرانس را مفید دانست و گفت: برگزاری جلسات پیش پانل، می‌تواند کیفیت پانل‌های تخصصی را بالا ببرد.

همچنین پیشنهاد شد مدیران بخش دولتی، نمایندگان از مجلس به عنوان نهاد سیاست‌گذار و قانون‌گذار و افراد باتجربه از بخش خصوصی و صنعت در ترکیب پانل‌ها حضور داشته باشند. طبق

برنامه‌ریزی انجام شده، کنفرانس ملی "علم، فناوری و پیچیدگی اقتصادی" مهرماه ۱۳۹۹ به صورت مجازی برگزار خواهد شد

دومین کارگروه تخصصی آینده پژوهی در صنعت خودرو برگزار شد

دومین جلسه کارگروه تخصصی آینده پژوهی در صنعت خودرو، با هدف غنی سازی محتوای اولین کنفرانس پیشرفت های اخیر و روندهای آینده در صنعت خودرو، با حضور دکتر امیر هوشنگ حیدری، مدیر گروه آینده پژوهی مرکز و دبیر کارگروه تخصصی آینده پژوهی در صنعت خودرو، دکتر ناصر

باقری مقدم، عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و دبیر علمی کنفرانس، دکتر پویا پرهامی، سرپرست بازاریابی و فروش سازمان بازرسی کیفیت و استاندارد ایران و نمایندگان از انجمن قطعه سازان، ایران خودرو سایپا و مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، روز چهارشنبه ۳۰ مهرماه ۱۳۹۹، در سالن استاد قانعی راد مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور برگزار شد.

در این نشست حاضرین دیدگاه های خود را در خصوص روند همکاری های بعدی اعلام و پیرامون پیشنهادهای ارائه شده بحث و گفتگو پرداختند. در نهایت مقرر شد اعضا در تعامل با هم اهداف و روندهای اجرایی کارگروه را مشخص نمایند.

برگزاری اولین جلسه کارگروه تلفیق سیاست های کلی انرژی

اولین جلسه کارگروه تلفیق سیاست های کلی انرژی به ریاست دکتر ناصر باقری مقدم، عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و دیگر اعضای این کارگروه از دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، روز دوشنبه ۱۴ مهرماه ۱۳۹۹، به میزبانی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور برگزار شد.

در این جلسه آقای دکتر حیرانی، نماینده کارگروه "صنعت و فناوری" گزارش مطالعات صورت پذیرفته در راستای تدوین نسخه اولیه سیاست های کلی انرژی کشور در حوزه صنعت و فناوری را ارائه کرد و سپس حاضرین در جلسه، به بحث و تبادل نظر در خصوص مطالب مطرح شده پرداختند.

برگزاری پانزدهمین جلسه شورای راهبری بازنگری سیاست‌های کلی انرژی

این جلسه با موضوع "بررسی و جمع‌بندی رویکرد کلان در تدوین پیش‌نویس سیاست‌های کلی انرژی"، روز دوشنبه ۲۸ مهرماه ۱۳۹۹، با حضور دکتر حمید راشدی، رئیس کمیته انرژی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، دکتر ناصر باقری مقدم، رئیس کارگروه تلفیق و تدوین سیاست‌های کلی انرژی، دکتر حسین حیرانی، رئیس کارگروه تعیین رویکرد سیاست‌ها و پژوهشگر مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، روسای کارگروه‌های تخصصی تدوین پیش‌نویس سیاست‌ها و جمعی از متخصصان و خبرگان حوزه انرژی و به میزبانی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور برگزار شد.

ابتدا دکتر حیرانی، گزارشی از فرآیند تدوین رویکرد کلان کشور در تدوین سیاست‌های کلی انرژی و مشارکت نخبگان و دستگاه‌های اجرایی مرتبط در فرآیند بازنگری سیاست‌ها ارائه و از برگزاری جلسات با آنها خبر داد.

وی در ادامه با اشاره به برگزاری نشست‌های تخصصی با اندیشگاه‌های تخصصی در حوزه انرژی، متخصصین و نخبگان دانشگاهی و نیز مدیران بنگاه‌های صنعتی فعال در حوزه انرژی در جهت تعیین رویکرد سیاست‌های کلی انرژی، نتایج آن را در قالب سناریوهای محتمل انرژی کشور مطرح کرد.

سپس آقای دکتر رضا حافظی، عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، توضیحاتی در خصوص نحوه تحلیل و جمع‌بندی نتایج رویکرد پیشنهادی تدوین سیاست‌ها ارائه نمود.

در ادامه حاضرین در جلسه علاوه بر بیان نقطه نظرات خود در خصوص نسخه پیشنهادی رویکرد کلان به سیاست‌گذاری انرژی کشور، برگزاری نشست هم‌اندیشی خبرگان در جهت تبیین رویکرد غالب در بازنگری سیاست‌های انرژی را ضروری دانستند. در این نشست هم‌اندیشی، بنا بر آن است که میان نخبگان و خبرگان بخش انرژی، اجماعی در راستای محتوا و رویکرد سیاست‌های کلی انرژی صورت بگیرد.

نشست مجازی بین‌المللی سازی مؤسسات پژوهشی در ایران: بررسی فرآیندها و چشم‌اندازها برگزار شد

این نشست مجازی روز سه‌شنبه ۱ مهرماه ۱۳۹۹، با سخنرانی دکتر مریم صنیع‌اجلال، عضو هیأت علمی مرکز برگزار شد. دکتر صنیع‌اجلال با تأکید بر اهمیت بین‌المللی شدن آموزش عالی گفت: بین‌المللی شدن شرط لازم برای رسیدن به تعالی در سطح ملی است و ابعاد اقتصادی، سیاسی و فرهنگی آن حائز اهمیت است. وی با اشاره به اینکه در پیش‌بینی‌های انجام شده در سال ۲۰۳۰، ۲۵ درصد از هزینه‌کرد بخش آموزش، مختص آموزش عالی خواهد بود، (چیزی حدود ۲۵۰۰ میلیارد دلار) گفت: کمک دانشجویان بین‌المللی به اقتصاد کشورها و کمک به رهبری جهانی نوآوری کشورها از جمله مزیت‌های اقتصادی بین‌المللی شدن آموزش عالی است. وی آموزش را بعد چهارم سیاست خارجی کشورها دانست و افزود: ایجاد هم‌گرایی و گسترش نفوذ و قدرت نرم، بعد سیاسی بین‌المللی شدن آموزش عالی است که باید به آن توجه کرد. وی همچنین افزود: دیدگاه مثبت شهروندان دیگر کشورها می‌تواند کمک خوبی به ایجاد تاثیر مثبت کشورها در عرصه بین‌المللی شدن داشته باشد.

دکتر صنیع اجلال اظهار کرد: بین‌المللی شدن آموزش عالی، فرآیندی پیچیده و چند بعدی است که متأثر از بافتارهاست و نتیجه بین‌المللی شدن مؤسسات پژوهشی، درآمذزایی و ارتقاء تولید ناخالص کشور، ارتقاء علمی و انتقال دانش و فناوری است.

وی در ادامه به شاخص‌های بین‌المللی شدن آموزش عالی اشاره کرد و گفت: بنیاد علم اروپا به طور خاص شاخص‌های بین‌المللی شدن مؤسسات پژوهشی را بررسی کرده است که تأمین منابع مالی، تولید دانش و همکاری و شبکه‌سازی از جمله آنهاست.

عضو هیأت علمی مرکز در ادامه به بررسی چند نمونه از مؤسسات سیاست‌پژوهی و مراکز پژوهش علم و فناوری در جهان و ایران پرداخت و گفت: در اسناد

بالادستی کشور به گسترش همکاری و تعامل سازنده و الهام‌بخش اشاره شده است اما چشم‌انداز عینی و التزامی برای بین‌المللی شدن مؤسسات پژوهشی وجود ندارد.

وی در پایان به ملزومات فرآیند بین‌المللی سازی مؤسسات پژوهشی در سطح کلان و سطح موسسه پرداخت.

